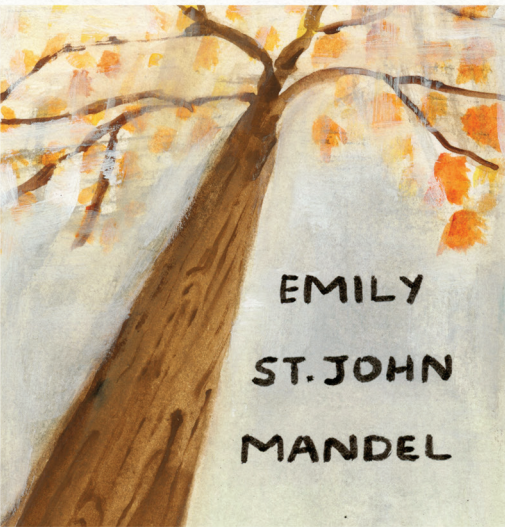

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

EMILY
ST. JOHN
MANDEL

ΤΗΣ ΗΡΕΜΙΑΣ

ΙΚΑΡΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΒΑΣΙΑ ΤΖΑΝΑΚΑΡΗ

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΗΣ ΗΡΕΜΙΑΣ

Το παρόν έργο αποτελεί προϊόν μυθοπλασίας. Τα πρόσωπα, τα ονόματα και οι καταστάσεις, είναι φανταστικά και οποιαδήποτε ομοιότητα είναι συμπτωματική και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Τίτλος πρωτοτύπου: *Sea of tranquility*

© 2022, Emily St. John Mandel

© 2022, Εκδόσεις Ίκαρος για την ελληνική έκδοση

Μετάφραση από τα αγγλικά: Βάσια Τζανακάρη

Επιμέλεια – Διόρθωση: Αντωνία Κιλεσσοπούλου

Σχεδιασμός – Εικονογράφηση εξωφύλλου: Χρήστος Κούρτογλου

Στοιχειοθεσία – Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος

Εκτύπωση: Μητρόπολις Α.Ε.

Βιβλιοδεσία: ΗΛ. Μπουντάς – Π. Βασιλειάδης Ο.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2022

ISBN 978-960-572-516-7

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ • ΒΟΥΛΗΣ 4, 105 62 ΑΘΗΝΑ • Τ: 210 3225152 • www.ikarosbooks.gr

EMILY ST. JOHN MANDEL

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΗΣ ΗΡΕΜΙΑΣ

Μετάφραση
Βάσια Τζανακάρη

ΙΚΑΡΟΣ

Για την Κάσια και τον Κέβιν

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I	
Εξόριστος, 1912	11
II	
Μιρέλα και Βίνσεντ, 2020	45
III	
Η τελευταία περιοδεία βιβλίου στη Γη, 2203.....	71
IV	
Μπούμερανγκ, 2401.....	107
V	
Η τελευταία περιοδεία βιβλίου στη Γη, 2203.....	177
VI	
Μιρέλα και Βίνσεντ, αλλοίωση αρχείου.....	205
VII	
Εξόριστος, 1918, 1990, 2008	223
VIII	
Ανωμαλία	239
Σημειώσεις και ευχαριστίες	265

I

ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ

1912

Ο Έντουιν Σεντ Τζον Σεντ Άντριου, δεκαοχτώ ετών, φορτωμένος με το βάρος των δυο αγίων του ονόματός του σε ένα ατμόπλοιο με πλώρη την άλλη πλευρά του Ατλαντικού και τα μάτια μισόκλειστα κόντρα στον άνεμο στο τελευταίο κατάστρωμα, πιάνει την κουपाστή με γαντοφορεμένα χέρια, ανυπόμονος να δει έστω και για μια φευγαλέα στιγμή το άγνωστο, να διακρίνει κάτι –οτιδήποτε!– εκτός από θάλασσα και ουρανό. Το μόνο όμως που βλέπει είναι αποχρώσεις ενός γκριζου που δεν τελειώνει πουθενά. Ο Έντουιν πηγαίνει σε έναν άλλο κόσμο. Βρίσκεται περίπου στα μισά μεταξύ Αγγλίας και Καναδά. Με στέλνουν εξορία, σκέφτεται, και ξέρει ότι είναι πολύ μελοδραματικό εκ μέρους του, παρ' όλα αυτά έχει μια δόση αλήθειας.

Ο Γουλιέλμος ο Κατακτητής ήταν πρόγονος του Έντουιν. Όταν κάποτε πεθάνει ο παππούς του, ο πατέρας του θα γίνει κόμης. Ο Έντουιν φοίτησε σε δύο από τα καλύτερα πανεπιστήμια της χώρας, αλλά ποτέ δεν είχε ιδιαίτερο μέλλον στην Αγγλία. Υπάρχουν πολύ λίγα επαγγέλματα που μπορεί να κάνει ένας ευγενής, και κανένα απ' αυτά δεν ενδιέφερε τον Έντουιν. Η οικογε-

νειακή περιουσία προορίζεται για τον μεγάλο του αδελφό, τον Γκίλμπερτ, έτσι ο Έντουιν δεν περιμένει να κληρονομήσει τίποτα. (Ο μεσαίος αδελφός, ο Νάιαλ, ήδη ζει στην Αυστραλία.) Ο Έντουιν θα μπορούσε να είχε μείνει λίγο παραπάνω στην Αγγλία, αλλά οι ριζοσπαστικές απόψεις που διατηρεί κρυφά βγήκαν αναπάντεχα στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια ενός ντίνερ πάρτι, επιταχύνοντας το πεπρωμένο του.

Σε μια κρίση ξέφρενης αισιοδοξίας, ο Έντουιν ζήτησε να γράψουν «αγρότης» στο πεδίο του επαγγέλματος στο δηλωτικό του πλοίου. Αργότερα, σε μια στιγμή περισυλλογής στο κατάστρωμα, συνειδητοποιεί ότι δεν έχει πιάσει φτυάρι στη ζωή του.

Βρίσκει κατάλυμα κοντά στο λιμάνι του Χάλιφαξ, μια πανσιόν, όπου εξασφαλίζει ένα γωνιακό δωμάτιο στον δεύτερο όροφο, με θέα στο λιμάνι. Εκείνο το πρώτο πρωινό ξυπνάει και από το παράθυρό του αντικρίζει ένα εξαιρετικά ζωντανό σκηνικό. Στο λιμάνι έχει δέσει ένα μεγάλο εμπορικό πλοίο, τόσο κοντά, που ακούει τις εύθυμες βλαστήμιες των αντρών που ξεφορτώνουν βαρέλια και τσουβάλια και κιβώτια. Εκείνη την πρώτη μέρα περνάει πολλές ώρες χαζεύοντας από το παράθυρο, σαν γάτα. Σκόπευε να ξεκινήσει αμέσως για πιο δυτικά, είναι όμως τόσο εύκολο να χρονοτριβεί στο Χάλιφαξ. Έτσι, υποκύπτει σε μια προσωπική αδυναμία της οποίας ανέκαθεν είχε επίγνωση: ο Έντουιν είναι ικανός για δράση μα και επιρρεπής στην αδράνεια. Του αρέσει να κάθεται πλάι στο παράθυρο. Η κίνηση των ανθρώπων και των πλοίων είναι ακατάπαυστη. Δεν θέλει να φύγει. Και δεν φεύγει.

«Σκέφτομαι απλώς την επόμενη κίνησή μου», λέει στην ιδιοκτήτρια όταν τον ρωτάει ευγενικά. Λέγεται κυρία Ντόνελι. Είναι

από τη Νέα Γη. Η προφορά της τον μπερδεύει. Ακούγεται σαν να κατάγεται από το Μπρίστολ και την Ιρλανδία ταυτόχρονα, αλλά μερικές φορές τού φαίνεται ότι διακρίνει και λίγη Σκοτία. Τα δωμάτια είναι καθαρά και η ίδια εξαιρετική μαγεύρισα.

Έξω από το παράθυρό του περνάνε μπουλούκια ναύτες. Σπάνια σηκώνουν ψηλά το βλέμμα. Του αρέσει να τους παρατηρεί, αλλά δεν τολμάει να κάνει κάποια κίνηση. Άλλωστε, έχουν ο ένας τον άλλο. Όταν είναι μεθυσμένοι, αγκαλιάζονται απ' τους ώμους κι ο Έντουιν νιώθει ένα τσίμπημα φθόνου.

(Θα μπορούσε ο ίδιος να μπαρκάρει; Και βέβαια όχι. Απορρίπτει αμέσως την ιδέα. Κάποτε είχε ακούσει για κάποιον στη δική του κατάσταση που είχε επανεφεύρει τον εαυτό του ως ναύτη, αλλά ο Έντουιν είναι πέρα για πέρα άνθρωπος της άνεσης.)

Του αρέσει πολύ να βλέπει τα πλοία να ζυγώνουν, τα ατμόπλοια να μπαίνουν στο λιμάνι κουβαλώντας ακόμα μια ευρωπαϊκή αύρα στα καταστρώματά τους.

Τα πρωινά κάνει περιπάτους και πάλι ξανά το απόγευμα. Κατεβαίνει στο λιμάνι και ξεμακραίνει, πηγαίνει στις ήσυχες γειτονιές, μπαινοβγαίνει στα μαγαζάκια κάτω από τις ριγέ τέντες της Μπάρινγκτον Στριτ. Του αρέσει να παίρνει το τραμ ως το τέρμα της γραμμής και μετά να γυρίζει ξανά χαζεύοντας τα μικρά σπιτάκια να δίνουν τη θέση τους σε μεγαλύτερα κι εκείνα με τη σειρά τους σε εμπορικά κτίρια του κέντρου της πόλης. Του αρέσει να αγοράζει πράγματα που δεν χρειάζεται ιδιαίτερα: ένα καρβέλι ψωμί, μερικές καρτ ποστάλ, μια ανθοδέσμη.

Πιάνει τον εαυτό του να σκέφτεται πως η ζωή του θα μπορούσε να είναι έτσι. Θα μπορούσε να είναι τόσο απλή. Χωρίς οικογένεια, χωρίς δουλειά, μόνο με μερικές απλές απολαύσεις, καθαρά σεντόνια να πλαγιάζει στο τέλος της μέρας κι ένα τακτικό επίδομα από την οικογένειά του. Μια μοναχική ζωή μπορεί να είναι πολύ ευχάριστη.

Αρχίζει να αγοράζει λουλούδια συχνά. Τα βάζει σε ένα φτηνό βάζο, πάνω στη σιφονιέρα. Περνάει πολλή ώρα κοιτάζοντάς τα. Εύχεται να ήταν ζωγράφος, να τα ζωγραφίσει, ώστε να τα δει πιο καθαρά.

Θα μπορούσε να μάθει να ζωγραφίζει; Έχει χρόνο και χρήμα. Δεν είναι άσχημη ιδέα. Ρωτάει την κυρία Ντόνελι, που ρωτάει μια φίλη, και λίγο αργότερα ο Έντουιν βρίσκεται στο σαλόνι μιας γυναίκας που έχει σπουδάσει ζωγραφική. Περνάει ήρεμες ώρες ζωγραφίζοντας λουλούδια και βάζα, μαθαίνοντας τα βασικά της σκίασης και των αναλογιών. Η γυναίκα λέγεται Λετίσια Ράσελ. Φοράει βέρα, αλλά το πού βρίσκεται ο σύζυγός της είναι άγνωστο. Η ίδια μένει σε ένα περιποιημένο ξύλινο σπίτι με τρία παιδιά και την αδερφή της, που έχει χηρέψει και είναι η σκιά της, χώνει τη μύτη της παντού και κάθετα σε μια γωνιά του σαλονιού πλέκοντας ένα κασκόλ – έκτοτε η ζωγραφική συνδέθηκε για πάντα στο μυαλό του Έντουιν με τον στακάτο ήχο από τις βελόνες.

Μένει ήδη έξι μήνες στην πανσιόν όταν καταφθάνει ο Ρέτζιναλντ. Ο Έντουιν αντιλαμβάνεται αμέσως ότι ο Ρέτζιναλντ δεν είναι επιρρεπής στην αδράνεια. Ο Ρέτζιναλντ σκοπεύει να φύ-

γει άμεσα για πιο δυτικά. Είναι δυο χρόνια μεγαλύτερός του, έχει σπουδάσει κι εκείνος στο Ίτον, τρίτος γιος υποκόμη, και τα μάτια του είναι πανέμορφα, έχουν ένα βαθύ γκριζογάλανο χρώμα. Όπως κι ο Έντουιν, ανάμεσα στα σχέδιά του είναι να γίνει κτηματίας, από εκείνους που οργώνουν για το κέφι τους, αλλά, σε αντίθεση με τον Έντουιν, ο Ρέτζιναλτ έχει κάνει κάποια βήματα προς αυτή την κατεύθυνση και αλληλογραφεί με έναν άντρα που θέλει να του πουλήσει ένα αγρόκτημα στο Σασκατούν.

«Έξι μήνες», επαναλαμβάνει ο Ρέτζιναλτ στο πρωινό, δύσπιστα. Για μια στιγμή σταματάει να αλείφει μαρμελάδα στο ψωμί του, σαν να μην είναι σίγουρος ότι άκουσε καλά. «Έξι μήνες; Έξι μήνες εδώ».

«Ναι», λέει ανάλαφρα ο Έντουιν. «Και μάλιστα, έξι πολύ ευχάριστους μήνες». Κοιτάζει την κυρία Ντόνελι για να συναντίσει το βλέμμα της, αλλά εκείνη έχει απορροφηθεί στο τσάι που σερβίρει. Αντιλαμβάνεται ότι τον θεωρεί λίγο λοξό.

«Ενδιαφέρον». Ο Ρέτζιναλτ συνεχίζει να αλείφει τη μαρμελάδα του. «Μη μου πεις ότι περιμένουμε να μας καλέσουν να γυρίσουμε αν παραμείνουμε στην άκρη του Ατλαντικού, όσο πιο κοντά γίνεται στη χώρα και τον βασιλιά μας;»

Αυτό τον τσούζει λιγάκι· έτσι, όταν την επόμενη εβδομάδα ο Ρέτζιναλτ φεύγει για τα δυτικά, ο Έντουιν δέχεται την πρόταση να πάει μαζί του. Η δράση κρύβει ικανοποίηση, καταλήγει καθώς το τρένο βγαίνει από την πόλη. Έχουν κλείσει πρώτη θέση σε ένα θεσπέσιο τρένο που περιλαμβάνει ταχυδρομείο και κουρείο· ο Έντουιν γράφει μια καρτ ποστάλ για τον Γκίλμπερτ και απολαμβάνει ένα ζεστό ξύρισμα και ένα κούρεμα, ενώ πα-

ρατηρεί τα δάση και τις λίμνες και τις κωμοπόλεις να περνάνε έξω από τα παράθυρα. Όταν το τρένο σταματάει στην Οτάβα, ο Έντουιν δεν κατεβαίνει, μένει μέσα και ζωγραφίζει τον σταθμό.

Τα δάση, οι λίμνες και οι κωμοπόλεις δίνουν τη θέση τους σε κοιλάδες. Τα λιβάδια αρχικά τού προκαλούν ενδιαφέρον, έπειτα ανία, έπειτα ανησυχία. Είναι ατελείωτα, αυτό είναι το πρόβλημα. Η κλίμακα είναι λάθος. Το τρένο σέρνεται σαν σαργανταποδαρούσα στο απέραντο πράσινο. Βλέπει από τη μια άκρη του ορίζοντα ως την άλλη. Δεν αντέχει άλλο.

«Αυτή είναι ζωή», λέει ο Ρέτζιναλτ όταν φτάνουν επιτέλους και στέκονται στο κατώφλι του καινούριου του αγροτόσπιτου. Το αγρόκτημα βρίσκεται μερικά χιλιόμετρα έξω από το Πρινς Άλμπερτ. Είναι μια θάλασσα από λάσπη. Ο Ρέτζιναλτ το αγόρασε χωρίς να το δει, από έναν απελπισμένο τριαντάρη Άγγλο-θέλοντας και μη ο Έντουιν υποψιάζεται πως ήταν στην ίδια κατάσταση μ' εκείνους- που δεν τα κατάφερε εδώ και γυρίζει στα ανατολικά, να δουλέψει υπάλληλος στην Οτάβα. Ο Ρέτζιναλτ καταβάλλει προσπάθεια να μη σκέφτεται αυτόν τον άντρα, ο Έντουιν το βλέπει.

Μπορεί η αποτυχία να στοιχειώσει ένα σπίτι; Όταν ο Έντουιν περνάει το κατώφλι του αγροτόσπιτου, νιώθει αμέσως νευρικήτητα, έτσι μένει στην υπερυψωμένη βεράντα. Είναι καλοχτισμένο σπίτι –ο προηγούμενος ιδιοκτήτης κάποτε είχε χρήματα–, αλλά αποπνέει μια δυστυχία που ο Έντουιν δεν μπορεί να προσδιορίσει ακριβώς.

«Έχει... πολύ ουρανό εδώ, ε;» επιχειρεί να πει ο Έντουιν. Και πολλή λάσπη. Πραγματικά εντυπωσιακή ποσότητα λάσπης. Λαμπυρίζει κάτω από τον ήλιο μέχρι εκεί που φτάνει το μάτι του.

«Αχανή τοπία και καθαρό αέρα μόνο», λέει ο Ρέτζιναλτ ατενίζοντας τον τρομακτικά μονότονο ορίζοντα. Ο Έντουιν διακρίνει ένα ακόμη αγροτόσπιτο, θαμπό, στο βάθος. Ο ουρανός έχει μια άγρια μπλε απόχρωση. Εκείνο το βράδυ τρώνε στραπατσάδα –το μόνο φαγητό που ξέρει να φτιάχνει ο Ρέτζιναλτ– και παστό χοιρινό. Ο Ρέτζιναλτ δεν έχει κέφια.

«Μάλλον είναι αρκετά δύσκολη δουλειά να είσαι αγρότης», λέει μετά από λίγο. «Σωματικά απαιτητική».

«Μάλλον». Όταν ο Έντουιν φανταζόταν τον εαυτό του στον νέο κόσμο, πάντα φανταζόταν να έχει ένα δικό του αγρόκτημα –ένα κατάφυτο μέρος με... κάποια καλλιέργεια τέλος πάντων, τακτικό αλλά και απέραντο–, στην πραγματικότητα όμως δεν είχε σκεφτεί ποτέ ιδιαίτερα τι μπορεί να σήμαινε αυτό. Να φροντίζεις άλογα, υποθέτει. Να κάνεις κηπουρική. Να σκάβεις τα χωράφια. Αλλά μετά τι; Τι τα κάνεις τα χωράφια όταν τα 'χεις σκάψει; Για τι πράγμα σκάβεις;

Νιώθει ότι ακροβατεί στο χείλος μιας αβύσσου. «Ρέτζιναλτ, παλιόφιλε», λέει, «θα φέρεις κάνα ποτό;».

«Θερίζεις», μονολογεί ο Έντουιν στο τρίτο ποτήρι του. «Αυτή είναι η λέξη. Σκάβεις τα χωράφια, σπέρνεις τα χωράφια κι ύστερα θερίζεις». Πίνει αργά το ποτό του.

«Τι θερίζεις;» Όταν μεθάει, ο Ρέτζιναλτ έχει εύθυμη διάθεση, σαν τίποτα να μην μπορεί να τον προσβάλει. Έχει γείρει πίσω στην καρέκλα του και χαμογελάει αφηρημένος.

«Εδώ σε θέλω», λέει ο Έντουιν και βάζει να πιει άλλο ένα.

Έχοντας περάσει έναν μήνα πίνοντας, ο Έντουιν αφήνει τον Ρέτζιναλντ στο καινούριο του αγρόκτημα και συνεχίζει την πορεία του δυτικά, για να συναντήσει τον Τόμας, συμμαθητή του αδελφού του Νάιαλ, ο οποίος έφτασε στη Νέα Υόρκη και έφυγε αμέσως για τα δυτικά. Το τρένο περνάει από τα Βραχώδη Όρη και του Έντουιν του κόβεται η ανάσα. Κollάει το μέτωπό του στο τζάμι, σαν παιδί, και κοιτάζει ανερυθρίαστα μ' ανοιχτό το στόμα. Η ομορφιά είναι αβάσταχτη. Ίσως το παράκανε με το ποτό στο Σασκατούν. Αποφασίζει ότι στη Βρετανική Κολομβία θα είναι καλύτερος άνθρωπος. Τα μάτια του πονάνε στο φως του ήλιου.

Μετά από αυτή την άγρια ομορφιά, η Βικτόρια με τους ήρεμους και όμορφους δρόμους της είναι ένα σοκ. Παντού υπάρχουν Άγγλοι· κατεβαίνει από το τρένο και ολόγυρά του ακούει προφορές της πατρίδας του. Σκέφτεται πως θα μπορούσε να μείνει για λίγο εδώ.

Ο Έντουιν βρίσκει τον Τόμας σε ένα φροντισμένο μικρό ξενοδοχείο στο κέντρο της πόλης, όπου μένει στο καλύτερο δωμάτιο,

και παραγγέλνουν τσάι με κεκάκια στο εστιατόριο του ισογείου. Έχουν να ιδωθούν τρία τέσσερα χρόνια, αλλά ο Τόμας έχει αλλάξει ελάχιστα. Το δέρμα του είναι κοκκινωπό, όπως όταν ήταν μικρός και σου 'δινε την αίσθηση ότι μόλις είχε βγει από το γήπεδο του ράγκμπι. Προσπαθεί να μπει στην επιχειρηματική κοινότητα της Βικτόρια, αλλά είναι δεν είναι βέβαιος ως προς το είδος των επιχειρήσεων με τις οποίες θέλει να ασχοληθεί.

«Τι κάνει ο αδελφός σου;» ρωτάει ο Τόμας, αλλάζοντας θέμα. Τον Νάιαλ εννοεί.

«Δοκιμάζει την τύχη του στην Αυστραλία», λέει ο Έντουιν. «Φαίνεται ικανοποιημένος, αν κρίνω από τα γράμματά του».

«Τι να πούμε κι εμείς», λέει ο Τόμας. «Δεν είναι μικρό πράγμα να 'σαι ικανοποιημένος. Τι κάνει εκεί πέρα;»

«Χαλάει τα λεφτά των εμβασμάτων στο ποτό, φαντάζομαι», λέει ο Έντουιν, πράγμα διόλου ευγενικό, αλλά μάλλον αληθινό. Κάθονται σε ένα τραπέζι δίπλα στο παράθυρο και το βλέμμα του ξεστρατίζει συνέχεια στον δρόμο, στις βιτρίνες και -στο βάθος- στην ασύλληπτη φύση, στα μαύρα επιβλητικά δέντρα που τα περιζώνουν όλα. Η ιδέα ότι αυτή η φύση ανήκει στη Βρετανία έχει κάτι το γελοίο, αλλά σύντομα διώχνει τη σκέψη, γιατί του θυμίζει το τελευταίο του ντίνερ πάρτι στην Αγγλία.